

A bírálóbizottság értékelése

A tézisek új tudományos eredményeket mutatnak fel a viselkedés szociofizikai sajátosságai vizsgálatának területén, a természetes, az épített tér emberrel való interakciója természetének kutatási irányához illeszkedően. E mellett kifejezetten perspektivikusnak tekinthető az ökológiai megközelítés és az ehhez kapcsolódó egészségmagatartás pszichológiai szemlélete.

1. A disszerensnek a dolgozatban a magyar kontextusra vonatkozóan sikerült igazolnia, hogy a környezetpszichológia szociofizikai tranzakcionális környezetpszichológiai szemlélete operacionalizálható. Tehát az ember–környezet közötti viszony természetének megértése eltérő földrajzi léptékekben, mint amilyen, a kistáj, a kistelepülés, vagy a környék is kutatható. Olyan releváns új fogalmakat vezetett be, mely ennek a jelenségkörnek megragadja fontos vonatkozásait, mint amilyen a települési és kistáji lokalitásélmény, a lokalitásjelentés, a szociofizikai önállóság, vagy a térlaikus vs térszakértő.

Az énközele, erős pszichológiai töltettel rendelkező helyzetek ábrázolása terén a szakirodalomban leírtakhoz képest új összefüggést tárt fel a serdülőkor szociofizikai önállóság vizsgálatának területén, amikor a mentális térképek elemzésével eltérést mutatott ki a (kezdő) térszakértő és a (kezdő) térlaikus környékábrázolása között, meglepő módon a laikusok több térképszerű ábrázolást használtak.

2. Bevezetésre került a települési lokalitásélmény környezetpszichológiai konstruktuma, mely a lakosok által tudatosan vagy nem tudatosuló módon megélt, szociofizikai tartalommal telítődött lokalitásminőség. Ehhez a disszerens által kifejlesztett módszert (TKS – Település Kötdés Skála, SWSS – Településsel való elégedettség skála) első alkalmazása sikerrel megtörtént.

A disszerens olyan környezetpszichológiai vizsgálatot végzett el, mely során a balatoncsicsói műemlék plébániaépület felújításához kötődően a beavatkozás lokalitásélményre gyakorolt környezetpszichológiai hatásait követő vizsgálattal tárták fel. Ehhez saját módszertant dolgoztak ki, mellyel a kulturális épített örökség környezetpszichológiai hatásai mérhetővé váltak. A községhez jobban kötődők kritikusabbak voltak a változásokkal szemben.

Az eredmények szerint a lokalitás-élmény olyan valódi szociofizikai, tranzakcionális konstruktum, amelyen keresztül jól megközelíthető az ember–környezet kapcsolat és annak változásai.